

Guía Docente

Datos Identificativos					2024/25
Asignatura (*)	Introdución á Codicoloxía	Código	710G04022		
Titulación	Grao en Xestión Dixital de Información e Documentación				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	6	
Idioma	Galego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Letras				
Coordinación	Santos Paz, Jose Carlos	Correo electrónico	j.c.santos@udc.es		
Profesorado	Santos Paz, Jose Carlos	Correo electrónico	j.c.santos@udc.es		
Web	https://coruna.academia.edu/Jos%C3%A9SantosPaz				
Descrición xeral	A materia pretende introducir o alumnado no estudo das formas que adopta o libro manuscrito antigo, medieval e renacentista, prestando especial atención á descrición morfolóxica dos soportes de escritura e aos procesos polos que estes pasan para recibiren a escritura. Outros aspectos salientables son os diferentes métodos de descrición e catalogación de libros antigos, o coñecemento de bibliotecas dixitais de manuscritos, así como coñecementos relacionados coa historia do libro, das bibliotecas e coa transmisión dos textos antes da aparición da imprenta. O enfoque da materia é teórico-práctico. A parte práctica realizarase sobre facsímiles e reproducións dixitais de manuscritos.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A1	CE1 - Coñecer e comprender os principios teóricos e metodolóxicos da xestión e documentación da información para aplicarlos na súa actividade profesional
A2	CE2 - Ter o coñecemento humanístico que lle permita ter unha cultura sólida para contextualizar os coñecementos adquiridos
A5	CE5 - Dominar as fontes de información relevantes que permitan satisfacer de forma efectiva as demandas dos usuarios tanto para a actividade investigadora como para a empresarial
A6	CE6 - Buscar e obter información en diversos medios para responder á demanda dos usuarios de información
A8	CE8 - Dominar os distintos métodos de representación de datos, información e coñecemento que garanta a súa recuperación eficiente
A13	CE13 - Coñecer e dominar as técnicas e normativas para a creación e autenticación, reunión, selección, organización, representación, preservación, recuperación, acceso, difusión, intercambio e avaliación de recursos e servizos de información
A19	CE19 - Determinar e aplicar métodos, medidas e técnicas deseñadas para ordenar, protexer, conservar e restaurar datos, información e documentos de diferente natureza
A20	CE20 - Dominar as bases para desenvolver actividades de investigación utilizando métodos e principios multidisciplinares
B1	CB1 - Posuír e comprender coñecementos que proporcionan unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e / ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B2	CB2 - Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade para resolver problemas en ambientes novos ou descoñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B5	CB5 - Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan seguir estudando dun xeito que sexa en gran parte autodirixido ou autónomo
B8	CG3 - Capacidade de planificación, organización e xestión de recursos, información e operacións
B11	CG6 - Capacidade para comprender a importancia, valor e función da xestión dixital da información e documentación na actual sociedade das TIC
C1	CT1 - Expresarse correctamente, oralmente e por escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C2	CT2 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo das súas vidas

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título	
CE1 - Coñecer e comprender os principios teóricos e metodolóxicos da xestión e documentación da información para aplicalos na súa actividade profesional	A1	
CE2 - Ter o coñecemento humanístico que lle permita ter unha cultura sólida para contextualizar os coñecementos adquiridos	A2	
CE5 - Dominar as fontes de información relevantes que permitan satisfacer de forma efectiva as demandas dos usuarios tanto para a actividade investigadora como para a empresarial	A5	
CE6 - Buscar e obter información en diversos medios para responder á demanda dos usuarios de información	A6	
CE8 - Dominar os distintos métodos de representación de datos, información e coñecemento que garanta a súa recuperación eficiente	A8	
CE13 - Coñecer e dominar as técnicas e normativas para a creación e autenticación, reunión, selección, organización, representación, preservación, recuperación, acceso, difusión, intercambio e avaliación de recursos e servizos de información	A13	
CE19 - Determinar e aplicar métodos, medidas e técnicas deseñadas para ordenar, protexer, conservar e restaurar datos, información e documentos de diferente natureza	A19	
CE20 - Dominar as bases para desenvolver actividades de investigación utilizando métodos e principios multidisciplinares	A20	
CB1 - Posuír e comprender coñecementos que proporcionan unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e / ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación		B1
CB2 - Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade para resolver problemas en ambientes novos ou descoñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo		B2
CB5 - Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan seguir estudando dun xeito que sexa en gran parte autodirixido ou autónomo		B5
CG3 - Capacidade de planificación, organización e xestión de recursos, información e operacións		B8
CG6 - Capacidade para comprender a importancia, valor e función da xestión dixital da información e documentación na actual sociedade das TIC		B11
CT1 - Expresarse correctamente, oralmente e por escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma		C1
CT2 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo das súas vidas		C2

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Introducción á Codicoloxía: historia da disciplina, conceptos, métodos e tendencias actuais.	
2. Soportes da escritura	Papiro Pergameo Papel Outros soportes
3. Formatos libraríos ata a Idade Moderna	Rolo Códice Outros formatos
4. Descrición morfolóxica do formato códice	Fascículos Preparación da páxina Escritura Ornamentación Encadernación
5. Problemas e métodos da catalogación de manuscritos.	

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	A1 B2 B5 B8 C1 C2	12	18	30
Proba obxectiva	A1 A2 A5 A8 A13 C1	3	18	21
Lecturas	A5 B5	0	37	37
Análise de fontes documentais	A1 B2 B5 B8 C1 C2	12	24	36
Sesión maxistral	A1 A2 A5 A6 A8 A13 A19 A20 B1 B11	24	0	24
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Estudo detallado de temas específicos relacionados coa descrición dos materiais que se estudan na materia.
Proba obxectiva	Exercicios individuais escritos de carácter teórico-práctico sobre as cuestións desenvolvidas durante o curso.
Lecturas	Lectura por conta do estudante de textos de carácter académico achegados polo profesor. Estes textos permitirán completar a formación das aulas e serán o material sobre o que se programarán actividades prácticas avaliadas.
Análise de fontes documentais	Exercicios de análise e descrición codicolóxica (sobre reproducións dixitais) ou, en xeral, relacionados cos contidos que se tratan nos diversos temas do programa. Tamén poderán ser Son actividades avaliadas de carácter individual.
Sesión maxistral	Exposición polo profesor de contidos relativos a cada un dos temas con apoio de documentación adicional en formato impreso ou dixital e de presentacións en powerpoint

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais	O alumnado poderá consultar calquera tipo de dúbida ou problema coas actividades por medio de tutorías presenciais, correo electrónico ou, eventualmente, a través de Teams.
Estudo de casos	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Análise de fontes documentais	A1 B2 B5 B8 C1 C2	Realización e entrega das actividades de cada tema propostas ao estudantado, que serán obxecto de debate nas clases prácticas. As actividades deberán entregarse por escrito nos prazos acordados.	25
Estudo de casos	A1 B2 B5 B8 C1 C2	Realización e entrega das actividades propostas ao estudantado en relación cos estudos de caso. Valorarase a intervención nas clases presenciais.	25
Proba obxectiva	A1 A2 A5 A8 A13 C1	Realizarase unha proba escrita individual de carácter fundamentalmente práctico en cada unha das convocatorias oficiais (xuño e xullo).	50

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	- Agatti, M. L. (2003). Il libro manoscritto: introduzione alla Codicologia. Roma: L'Erma - Petrucci, A. (1984). La descrizione del manoscritto: storia, problemi, modelli. Roma: Nuova Italia Scientifica - Ruiz, E. (2002). Introducción a la Codicología. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez - Ruiz, E. (1988). Manual de Codicología. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez - Sánchez Mariana, M. (1995). Introducción al libro manuscrito. Madrid: Arco Libros - Clemens, R. (2007). Introduction to manuscript studies. Ithaca: Cornell U. P. - Lemaire, J. (1989). Introduction à la Codicologie. Louvain-La-Neuve - Maniaci, M. (2002). Archeologia del manoscritto. Metodi, problemi, bibliografia recente. Roma: Viella - Gómez Rabal, A.-Hamesse, J.-Pavón Ramírez, M. (eds.) (2019). El lenguaje del arte. Evolución de la terminología específica de manuscritos y textos. Basel: Fédération Internationale des Instituts d'Études Médiévales (FIDEM) - Gillisen, L. (1977). Prolégomènes d'une codicologie. Recherches sur la construction des cahiers et la mise en page des manuscrits médiévaux. Gand - Muzerelle, D. (1997). Vocabulario de codicología. Madrid: Arco Libros
Bibliografía complementaria	- Díaz y Díaz, M. C. (1988). El códice calixtino de la catedral de Santiago. Estudio codicológico y de contenido. Santiago de Compostela - Szirmai, J. A. (1999). The Archaeology of Medieval Bookbinding. Ashgate - Pächt, O. (1993). La miniatura medieval: una introducción. Madrid: Alianza - VV. AA. (2011). La fabbrica del codice. Materiali per la storia del libro nel tardo medioevo. Roma: Viella - Suárez González, A. (1999). Cómo se elabora un libro en el siglo XII. El proceso de confección bibliográfica a través de los manuscritos calagurritanos . Kalakorikos 4, pp. 105-122. - Fernández, D. A.-Martí Martínez, C. (2017). Fragmentos de códices litúrgico-musicales en España: apuntes para una historiografía y una propuesta de descripción (en Hispania sacra, 139, vol. 69, pp. 49-60). - Santos Paz, J. C. (2019). «Tabulae capitulorum» de las obras profética de Hildegarde de Bingen (en: Diagnostica testuale. Le «tabulae capitulorum», pp. 223-260). Firenze: Edizioni del Galluzzo - Santos Paz, J. C. (2014). El humanista Georg Hummelberg y las anotaciones del códice Harley 4986 (en Codices manuscripti & impressi. Zeitschrift für Buchgeschichte 95/96). Otros recursos de información (repositorios dixitais de manuscritos medievais, bibliografía específica, catálogos de manuscritos, etc.) se indicarán nas aulas e na plataforma de teleformación.

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías